

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертацію
Александрова Павла Миколайовича
«Медійні інтерпретації сучасних загроз»,
подану до захисту на здобуття наукового ступеня
кандидата наук із соціальних комунікацій
за спеціальністю 27.00.04 – теорія та історія журналістики

Осмислення проблеми використання образів загроз в ЗМІ є надзвичайно важливим сьогодні, адже ми щодня стикаємося із медіаконтентом налзвичайного характеру. Працівники медіа мають усвідомлювати, що засилля негативної, тривожної інформації, а також неадекватне висвітлення загроз можуть нагнітати панічні настрої з непередбачуваними наслідками. Саме тому дисертація Павла Александрова «Медійні інтерпретації сучасних загроз» є актуальну і необхідною. Автор обрав цікавий і перспективний напрям роботи – дослідження комунікаційних стратегій щодо відображення медіями сучасних загроз, а також специфіки журналістського інструментарію репрезентації тривожних фактів та явищ.

Відтак насамперед мусимо відзначити сміливість дослідника, який обрав надзвичайно широкий масштаб розвідки, а також задекларував в роботі міждисциплінарний підхід, з якого оптимально користає як дослідник. Це привносить в роботу важливі науково-теоретичні доробки інших наук, які розглядають суміжні теми страху і тривоги у комунікативістиці, зокрема медіапсихологія, без якої зрозуміти і пояснити принципи функціонування багатьох порушених в роботі дискурсів було би, на наш погляд, неможливо.

Дисертаційна робота Павла Александрова виконана на високому рівні відповідно до усіх необхідних вимог. Структура роботи концептуально продумана, чітко вибудувана і органічно скомпонована. У вступі дисертант грамотно розгортає спектр актуальності проблеми і проблемних підтем, чітко

формулює мету і низку завдань з огляду на задекларовану тему, належно прописує об'єкт і предмет дослідження, а також хронологічні його рамки, аргументовано подає перелік використаних методів дослідження. Дисертант грамотно і науково-коректно диференціює наукову новизну отриманих результатів із зазначеними діями, проробленими вперше, а також діями, спрямованими на вдосконалення і на подальший розвиток теми.

У першому розділі розкрито історіографію проблеми із врахуванням розвідок дослідників інших наук, зроблено теоретико-концептуальний зір, з'ясовано основний журналістський інструментарій у висвітленні загроз. Другий розділ сфокусовано на практичному осмисленні проблеми із чіткими і глибокими акцентами на інтерпретаціях журналістами актуальних загроз в умовах війни на Донбасі, висвітленні теми насильства та інших тем, які беззаперечно можна вважати актуальними.

Нарешті, у третьому розділі дисертант аналізує результати власного контент-аналізу трьох українських і трьох російських популярних інтернет-ресурсів із необхідною кореляцією із попередніми двома розділами, порівнює медійну увагу щодо висвітлення актуальних загроз із експертними оцінками.

Загальні висновки добре структуровані, відповідно до задекларованих завдань. Тут дисертант не просто констатує виконану роботу, а власне підсумовує те, що було з'ясовано, окреслює, які нові перспективи отримує дослідження на кожному з опрацьованих тематичних рівнів.

Список використаних джерел налічує необхідну кількість позицій (238 позицій), які ще раз підкреслюють широке міждисциплінарне поле дослідження.

До особливо вдалих частин дисертації Павла Александрова належить грунтовне розкриття природи фейків, містифікацій та інших форм викривлення інформації, що містять мотиви загрози. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці методики оцінювання новинних стрічок інтернет-видань щодо використання мовностилістичних та контекстуальних

маркерів загрози. Ці методики дозволяють простежити і порівняти інформаційну політику різних ресурсів щодо їхньої уваги до різноманітних загроз суспільству, визначити, які саме події чи явища конкретні видання розглядають як більшу чи меншу загрозу. Також важливим результатом є розробка механізмів нейтралізації можливого патогенного впливу неадекватного або відверто маніпулятивного висвітлення загроз.

Дисертаційна робота добре продумана і становить цілісний комплекс, в якому кожен підрозділ заслуговує на те, щоб стати окремим дослідженням, і водночас органічно складається у складну архітектоніку наукової концепції.

Важливо також наголосити на виваженому науковому стилі роботи, на ретельному униканні необґрунтованих суб'єктивних оцінок і дотриманні наукового принципу емоційно-оцінної нейтральності – як на рівні категоріального апарату, так і на рівні вибудування авторських концептів і висновків. Звертає увагу грамотне посилання на першоджерела, змістовне і доречне використання цитат, які не обтяжують авторський наратив, а збагачують його.

Попри усі зазначені вище плюси роботи, маємо все ж таки і деякі зауваження, на які хотілося би звернути увагу і отримати відповіді під час захисту роботи.

1) Зважаючи на особливу гостроту окремих тем дисертації, особливо нинішньої інформаційно-психологічної війни, яка супроводжує російську агресію проти України, на наш погляд, Павло Александров мав би більше уваги приділити аспектам національної інформаційної безпеки. Наприклад, надати конкретні рекомендації для державних органів щодо протидії агресивній пропаганді Російської Федерації, як це робить, зокрема, той же Інститут стратегічних досліджень України, на дані якого часто посилається дослідник.

2) У роботі системно і послідовно використовується термінологія, пов'язана з темою висвітлення загроз, але водночас не завжди простежується її наукове обґрунтування і тлумачення. Наприклад, щодо часто вживаного

терміну «технології страху» автор зазначає, що запозичив його із кінознавчої теорії. А от аналогічного пояснення термінів «мотиви загроз» і «медіапродукція, що апелює до почуттів страху і тривоги» в роботі немає. Отже, не зовсім зрозуміло, чи це прийняті у світовій науковій практиці словосполучення, чи особисті концепти автора.

Наведені вище зауваження жодним чином не применшують наукової цінності рецензованої роботи.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що звіривши наукові завдання, мету, об'єкт, предмет, методи дослідження, які автор декларував у вступі, з текстом основної частини та грунтовними висновками роботи, можемо констатувати, що з поставленим завданням здобувач впорався успішно. Отож, дисертаційна робота на тему «Медійні інтерпретації сучасних загроз», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій, відповідає вимогам пунктів п. 9, 11, 12 та 13 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. та № 567 від 27.07.2016 р.), відповідає спеціальності та профілю Спеціалізованої вченості ради К 35.051.24 Львівського національного університету імені Івана Франка, а її автор Александров Павло Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.04 – теорія та історія журналістики.

Офіційний опонент:

кандидат наук із соціальних комунікацій,

асистент кафедри журналістики

Чернівецького національного університету

ім. Ю. Федьковича

Л.М. Шутяк

Підпис Л.М. Шутяк засвідчує:

Вчений секретар Чернівецького національного
університету ім. Ю. Федьковича

Н.О. Якубовська